

рівень безпеки продукції і повинні забезпечити презумпцію відповідності для деяких або всіх істотних вимогам відповідних Директив Нового Підходу в Європейському Союзі [1].

Гармонізовані стандарти в галузі будівництва та виробництва будівельних матеріалів, дадуть можливість більш інтенсивному розвитку галузі. Європейські служби нагляду ретельно контролюють товар з маркуванням СЕ, що потрапляє на ринок ЄС і має право приймати певні заходи щодо підприємств, які порушують Директиви ЄС.

За Директив Європейського Союзу будівельні матеріали підпадають під обов'язкову процедуру сертифікації продукції з правом нанесення знаку СЕ (СЕ маркування). Знак СЕ вказує відповідність продукції гармонізованими стандартами і Директив ЄС. Будівельна продукція (вироби та матеріали), на яку нанесений знак СЕ, має безперешкодний обіг на ринку всіх країн Співтовариства і є безпечними для людини та навколишнього середовища. СЕ маркування запобігає перешкоди в торгівлі на єдиному внутрішньому ринку ЄС, знак СЕ вказує, що якщо продукція використовується за призначенням, вона безпечна.

Знак СС (CE Mark) – є офіційним символом європейського відповідності (Conformité Européenne) і тільки цей знак говорить про відповідність продукції, всі інші знаки є попереджувальними або інформаційними.

Висновки. Можемо зробити висновок, що *Європейські стандарти є основою, на якій був побудований єдиний ринок Європейського Союзу.* Відповідно до Директив ЄС, в Європейському Союзі на багато видів продукції існує обов'язкова сертифікація та добровільна сертифікація

Сертифікація продукції в країнах Європейського Союзу – незалежна процедура підтвердження відповідності продукції (виробів) існуючим гармонізованим стандартам ЄС і Директив Нового Підходу (New Approach Directives), обов'язкова сертифікація дає можливість вільної реалізації продукції на всій території Європейського Співтовариства. Продукція, що підпадає під Директиви Європейського Парламенту та Ради не може бути допущена на ринок Європейського Союзу без маркування СЕ (CE Mark).

Виробник зобов'язаний підтвердити СС Декларацією Відповідності, що продукція задовольняє всім основним вимогам застосованої Директиви.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гармонизированные стандарты (европейские стандарты, европейские нормы) Harmonised Standards [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icqc.eu/ru/Standards-Legislation.php> – Назва з титулу екрану.
2. Европейский Союз, таможня, экспорт в ЕС [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.icqc.eu/ru/gustoms.php> – Назва з титулу екрану. Особенности сертификации продукции в Европейском Союзе, правила сертификации продукции [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.icqc.eu/ru/certification-eu.php> – Назва з титулу екрану.
3. Национальные стандарты в странах Европейского Союза [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.icqc.eu/ru/china-export.php> – Назва з титулу екрану.
4. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник. / Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ebooktime.net/book_154.html.
5. Сертификация продукции, СЕ процедуры оценки соответствия, модульные схемы сертификации, Certified CE [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icqc.eu/ru/EU-Declaration-of-Conformity.php> – Назва з титулу екрану.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЗАКОРДОННИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ ORGANIZATIONAL-LEGAL BASES OF SECURING OF UKRAINIAN FOREIGN DIPLOMATIC BODIES' SAFETY

Федчишин С.А.,

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри адміністративного права

Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Стаття присвячена аналізу організаційно-правових засад забезпечення безпеки закордонних дипломатичних установ України. Розкриваються сутність та особливості безпеки закордонних дипломатичних установ. Визначаються система суб'єктів її забезпечення, особливості правового регулювання цієї діяльності.

Ключові слова: безпека, закордонні дипломатичні установи України.

Статья посвящена анализу организационно-правовых основ обеспечения безопасности заграничных дипломатических учреждений Украины. Раскрывается сущность и признаки безопасности заграничных дипломатических учреждений. Определяется система субъектов ее обеспечения, особенности правового регулирования этой деятельности.

Ключевые слова: безопасность, заграничные дипломатические учреждения Украины.

The article is devoted to the analysis of organizational-legal bases of securing of Ukrainian foreign diplomatic bodies' safety. The essence and features of foreign diplomatic bodies' safety are given. The system of subjects of its maintenance, specifics of legal regulation of this activity are defined.

Key words: safety, foreign diplomatic bodies of Ukraine.

Постановка проблеми. За сучасних умов значної активізації тероризму та міжнародних конфліктів дедалі частішають випадки протиправних посягань на закордонні дипломатичні установи держав світу та їх співробітників. Так, за інформацією ООН лише за період 16 травня-28 вересня 2012 р. було зафіксовано 12 повідомлень від держав (Австрії, Бельгії, Греції, Італії, Сирії, ФРН, Чилі та ін.) про протиправні діяння, які мали місце щодо їх дипломатичних установ або установ іноземних країн на їх території. Зокрема, йшлося про збройні напади на закордонні ди-

пломатичні установи, їх підпали, спричинення тілесних ушкоджень співробітникам, замах на їх життя, у тому числі з використанням вибухівки, пошкодження, знищення та грабiж майна, наруга над прапором акредитуючої держави та ін. Не випадково проблеми дипломатичної безпеки стали предметом спеціального обговорення 67 сесії Генеральної Асамблеї ООН (п. 81 порядку денного «Розгляд ефективних заходів із посилення захисту, безпеки та охорони дипломатичних та консульських представництв і представників», 28 вересня 2012 р.). У зв'язку з цим осо-

бливої актуальності набуває проблема забезпечення безпеки вітчизняних закордонних дипломатичних установ як провідних органів із реалізації зовнішньої політики та забезпечення національної безпеки України.

Стан дослідження. Проблеми безпеки закордонних дипломатичних установ та їх персоналу вже неодноразово привертала увагу вчених у галузі міжнародного права. Відзначимо праці І.П. Бліщенко, В.Н. Дурденевського, Ю.Г. Дьоміна, Н.Г. Зубкова, І.І. Лукашука, В.М. Репецького, О.Ф. Сакуна, К.К. Сандровського та ін. Науковцями аналізуються міжнародно-правові засади охорони закордонних дипломатичних установ, пов'язані з нею дипломатичні привілеї та імунітети, їх зміст, особливості та практика реалізації тощо. У той же час, проблеми організаційно-правового забезпечення безпеки закордонних дипломатичних установ України, незважаючи на ефективність національних безпекових засобів, у вітчизняній науці адміністративного права спеціальне дослідження не отримали.

На нашу думку, за сучасних умов необхідно з'ясувати сутність та особливості безпеки закордонних дипломатичних установ України, явища та процеси, які можуть становити для них реальну або потенційну загрозу, визначити систему суб'єктів, уповноважених забезпечувати безпеку вітчизняних закордонних дипломатичних установ, проаналізувати особливості правового регулювання цієї діяльності тощо. Саме така **мета** і ставилась автором при написанні цієї статті.

Вислаб основного матеріалу. Відповідно до Велико-го тлумачного словника сучасної української мови «безпека» розкривається як «стан, коли кому- або чому-небудь ніщо не загрожує» [1, с. 70]. Поняття «безпека» є міждисциплінарним та сьогодні широко використовується різними науками, зокрема філософією, політологією, соціологією, психологією, юриспруденцією тощо. Що стосується юридичної науки, то в ній «безпека» розкривається з однієї сторони як відсутність будь-якої небезпеки, а з іншої – наявність стану захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, посягань та небезпек [2, с. 11]. Безпечний стан є обов'язковою і необхідною передумовою існування та подальшого розвитку будь-яких соціальних систем. Він дозволяє забезпечити життєдіяльність людини, суспільства та держави шляхом запобігання виникненню реальних і потенційних загроз, обмеження та максимальної локалізації їх руйнівної дії, повної ліквідації або нейтралізації до рівня, прийняттого для стабільного і прогресивного розвитку соціальної системи.

Закордонні дипломатичні установи України як особливий вид соціальних систем також здатні повноцінно функціонувати лише в безпечних умовах, що є обов'язковою передумовою та необхідною гарантією їх ефективної діяльності. Як і інші соціальні системи вони потребують забезпечення власної захищеності від можливих загроз та небезпек, стану, який би дозволив належним чином реалізовувати завдання та функції, що покладаються на них законодавством. Зокрема, йдеться про такі завдання як представництво України в державі перебування та підтримання офіційних міждержавних відносин, представництво України при міжнародних організаціях та підтримання з ними офіційних відносин, захист прав та законних інтересів її громадян і юридичних осіб за кордоном (ст. 6 Закону України «Про дипломатичну службу»). Реалізуючи власні завдання закордонні дипломатичні установи беруть активну участь у забезпеченні національної безпеки України, адже за допомогою дипломатичних та інших притаманних їм форм, методів та засобів забезпечують життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам у різних сферах.

При цьому, закордонні дипломатичні установи України провадять діяльність, пов'язану із державною таємни-

цею, а відповідні співробітники є обізнані з нею, що слід обов'язково враховувати при дослідженні та практичному забезпеченні безпеки закордонних дипломатичних установ України. У процесі діяльності цих установ може використовуватись секретна інформація, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України. Зокрема, згідно ст. 8 Закону України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. до неї можуть бути віднесені відомості про: а) директиви, плани, вказівки делегаціям та посадовим особам з питань зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України, спрямовані на забезпечення її національних інтересів і безпеки; б) військово-науково-технічне та інше співробітництво України з іноземними державами; в) експорт та імпорту озброєння, військової і спеціальної техніки, окремих видів продукції тощо.

На підставі аналізу сутності безпеки як особливого правового феномену та з урахуванням функціонального призначення закордонних дипломатичних установ, їх місця в системі забезпечення національної безпеки України запропоновано власне визначення безпеки закордонних дипломатичних установ. На нашу думку, під нею доцільно розуміти особливий стан захищеності закордонних дипломатичних установ України, їх співробітників та членів їх сімей, переписки, документації, архівів, техніки, зокрема комп'ютерної, засобів зв'язку та інших матеріальних носіїв інформації, офіційної резиденції і житла персоналу, будівель, транспортних засобів та іншого майна від реальних та потенційних загроз, які перешкоджають (або взагалі унеможливають) функціонування дипломатичних установ, у тому числі й від тих наявних чи потенційно можливих явищ і чинників, які створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України.

Визначаючи особливості безпеки закордонних дипломатичних установ України, зазначимо, що в юридичній науці виділяють різні види безпеки залежно від: об'єктів (безпека особи, суспільства та держави); сфер суспільної діяльності (безпека економічна, воєнна, психологічна, інформаційна та ін.); масштабів загроз (глобальна, міжнародна та національна безпека); джерел загроз (зовнішня та внутрішня безпека) тощо [Див.: 3, с. 5-18, 4, с. 12-18 та ін.]. При цьому ті чи інші види безпеки не є ізольованими, адже тісно взаємопов'язані та взаємозалежні, а об'єднуючись можуть утворювати певні інтегровані (комплексні) види безпеки.

Яскравим прикладом такого поєднання є безпека дипломатичних установ України, що розглядається як комплексне явище, зумовлюється специфічними загрозами та охоплює цілу низку складових. Зокрема, основними серед них є: 1) забезпечення безпеки співробітників закордонних дипломатичних установ та членів їх сімей, у тому числі й антитерористичне забезпечення (безпека персоналу); 2) забезпечення безпеки офіційної резиденції, будівель, майна, транспорту та іншої інфраструктури дипломатичної установи, їх захист від терористичних та інших посягань (фізична безпека); 3) забезпечення безпеки документації, архівів та інших матеріальних носіїв інформації, забезпечення охорони державної таємниці відповідно до вимог режиму секретності, у тому числі й контрозвідувальне забезпечення (інформаційна безпека) та ін. Наведені складові тісно пов'язані між собою і разом формують цілісне утворення – безпеку закордонних дипломатичних установ України як єдиний об'єкт забезпечення. У цьому сенсі, вважаємо, що не випадково вітчизняне законодавство, зокрема профільна Інструкція Міністерства закордонних справ України, використовує саме термін «комплексна безпека дипломатичних установ України за кордоном» [5], що повною мірою відповідає складній і багатогранній природі цього явища.

Надзвичайно важливого значення має визначення загрози безпеці закордонних дипломатичних установ України, тих негативних та дестабілізуючих чинників, які ускладнюють або загалом унеможливають функціонування цих установ, захист національних інтересів. Без розуміння сутності загроз, їх джерел та інших ознак діяльність із забезпечення безпеки закордонних дипломатичних установ не може бути ефективною. Саме загрози значною мірою зумовлюють особливості системи забезпечення безпеки, її структурно-організаційні та функціональні риси, набір конкретних форм, методів та засобів тощо. Так, за сучасних умов дипломатичні установи України можуть бути об'єктом наступних загроз: а) антропогенного походження – протиправні (злочинні) дії громадян, спрямовані проти цих установ, терористичні акти або діяльність терористичного спрямування щодо них, розвідувально-підбивна діяльність спецслужб іноземних держав, організацій або окремих громадян тощо; б) природного походження – небезпечні землетруси, повені, бурани, тайфуни і цунами, виверження вулканів, поширення небезпечних хвороб та ін.; в) техногенного характеру – транспортні катастрофи, аварії з викидом небезпечних хімічних, радіоактивних та біологічних речовин, руйнування приміщень, вибухи тощо. Крім того, загрози можуть бути реальні та потенційні, внутрішні та зовнішні, разові, повторювальні або продовжувані та ін.

Підкреслимо, що комплекс тих явищ та процесів, які створюють загрозу безпеці вітчизняних закордонних дипломатичних установ, у різних державах перебування не є однаковим. Це зумовлюється низкою політичних, соціальних, ідеологічних та інших факторів. Як зазначає О.О. Ранних, конкретні завдання із забезпечення безпеки дипломатичних установ визначаються з урахуванням різноманітних факторів, роль та значення кожного з яких змінюється залежно від характеру міжнародної обстановки в цілому чи в окремих регіонах, загострення міжнародних конфліктів, рівня довіри та взаєморозуміння між суб'єктами міжнародних відносин, внутрішньополітичної, воєнної та криміногенної обстановки тієї чи іншої держави перебування. Поряд з цим слід обов'язково враховувати і ситуацію у країнах, що межують з державою перебування (їх участь у збройних конфліктах, соціальні потрясіння, стихійні лиха, епідемії ін.) [6, с. 79].

Систему суб'єктів забезпечення безпеки дипломатичних установ України складають як вітчизняні органи (Міністерство закордонних справ, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України та ін.), так і зарубіжні суб'єкти. Зокрема, відповідно до чинного законодавства одним із основних завдань Державної прикордонної служби України є охорона закордонних дипломатичних установ України [7, ст. 2]. Служба безпеки України згідно своїх завдань зобов'язана здійснювати заходи контррозвідувального забезпечення дипломатичних представництв, консульських та інших державних установ, а також заходи, пов'язані з охороною державних інтересів у сфері зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної діяльності, безпекою громадян України за кордоном [8, ст. 24]. Інша вітчизняна спецслужба Служба зовнішньої розвідки України згідно закону бере участь у забезпеченні безпечного функціонування установ України за кордоном, безпеки співробітників цих установ та членів їх сімей у країні перебування, а також відряджених за кордон громадян України, які обізнані з відомостями, що становлять державну таємницю [9, ст. 3]. При цьому координацію діяльності щодо дотримання вимог законодавства із забезпечення безпеки закордонних дипломатичних установ покладено на відповідний підрозділ Міністерства закордонних справ України [5].

Що стосується зарубіжних суб'єктів, то такими є відповідні органи держав перебування, уповноважені її законодавством охороняти дипломатичні установи інозем-

них держав, у тому числі й України (наприклад, у Москві – це спеціальний полк поліції з охорони дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав Міністерства внутрішніх справ Росії). Діяльність відповідних органів спрямовується на виконання міжнародного обов'язку країни перебування, передбаченого ст. 22 Віденської конвенції про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р., – «застосовувати всі належні заходи для захисту приміщень представництва від будь-якого вторгнення чи завдання збитків і для запобігання всілякому порушенню спокою представництва чи образи його гідності» [10, с. 86].

Поряд з цим, звернемо увагу, що у багатьох зарубіжних країнах (Велика Британія, США, ФРН та ін.) існує досить розвинений ринок приватної безпеки, вже довгий час функціонують агентства, які поряд з іншим також надають послуги з охорони закордонних дипломатичних установ [див.: 11]. Проте, на нашу думку, перш ніж ставити питання про доцільність використання відповідного зарубіжного досвіду для цілей забезпечення безпеки закордонних дипломатичних установ України, доцільно провести спеціальне дослідження вказаної проблеми, визначити переваги та недоліки подібної практики, її загрози та небезпеки.

Правове регулювання діяльності із забезпечення безпеки дипломатичних установ України відзначається комплексним характером, включає норми не лише вітчизняного (конституційного, адміністративного права та ін.), а й міжнародного права, доповнюється нормами національного законодавства відповідної держави перебування. Багатовіневий характер правового забезпечення зумовлюється функціональним призначенням дипломатичних установ, їх особливим правовим статусом, розташуванням не в Україні, а на території іноземної держави тощо.

Насамперед відзначимо базову роль Конституції України, у ст. 18 якої закріплено, що зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права. Відповідно до ст. 25 Україна гарантує пількування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами. Ці та інші положення Конституції, що стосуються забезпечення безпеки вітчизняних дипломатичних установ, деталізуються і розвиваються у поточному законодавстві. Зокрема, це закони України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1.07.2010 р., «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р., «Про дипломатичну службу» від 20.09.2001 р., «Про Державну прикордонну службу України» від 3.04.2003 р., «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 р., «Про Службу зовнішньої розвідки України» 1.12.2005 р., «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р., «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р., Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення комплексної безпеки дипломатичних установ України за кордоном» від 11.07.1995 р. та інші закони і підзаконні акти.

3-поміж міжнародних договорів, які ратифіковані Верховною Радою України та стосуються питань забезпечення безпеки вітчизняних дипломатичних установ, підкреслимо вагоме значення Конвенції про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів від 14.12.1973 р., Віденської конвенції про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р., Віденської конвенції про консульські зносини від 24.04.1963 р., Віденської конвенції про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14.03.1975 р., Конвенції про охорону персоналу ООН та зв'язаного з нею персоналу від 9.12.1994 р. та деяких інших. Цей перелік доповнюють також регіональні та двосторонні міжнародні угоди.

Окремі питання забезпечення безпеки вітчизняних дипломатичних установ можуть закріплюватись також у законодавстві держави перебування, що деталізує положення міжнародних договорів в частині привілеїв та імунітетів іноземних дипломатичних установ, їх співробітників та членів їх сімей, визначає особливості реалізації спеціального обов'язку країни перебування забезпечити захист та всі можливості для виконання функцій дипломатичних установ іноземних держав. Наприклад, в Австралії діє Акт про дипломатичні привілеї та імунітети від 1989 р., Великій Британії – відповідні акти Про консульські відносини від 1968 р. та Про дипломатичні та інші привілеї від 1971 р., Ірландії – Акт про дипломатичні відносини та привілеї від 2004 р., Китайській Народній Республіці – Інструкція про дипломатичні привілеї та імунітети представництв іноземних держав від 1986 р., Новій Зеландії – Акт про дипломатичні привілеї та імунітети від 1968 р. тощо.

Висновки. Підсумовуючи викладене, підкреслимо важливість забезпечення безпеки вітчизняних закордонних дипломатичних установ як провідних органів, що знаходяться за межами України та покликані реалізовувати її зовнішню політику, забезпечувати національні інтереси України. Безпека закордонних дипломатичних установ є особливим станом захищеності, що характеризується рядом специфічних рис, зокрема щодо об'єктів, загроз, системи забезпечення, форм, методів та засобів відповідної діяльності, її правового регулювання тощо. Вдосконалення діяльності із забезпечення безпеки вітчизняних дипломатичних установ, розвиток її організаційно-правових засад значною мірою сприятиме створенню необхідних передумов для підвищення ефективності функціонування цих установ, є важливим напрямком забезпечення національної безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К., Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
2. Панов М. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) / М. Панов, В. Тихий // Вісник Академії правових наук України. – 2000. – № 3 (22). – Харків : Право, 2000. – С. 10-16.
3. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підруч. / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К. : Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
4. Данільян О.Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: навч. посіб. / О.Г. Данільян, О.П. Дзьобань, М.І. Панов. – Харків : Фоліо, 2002. – 285 с.
5. Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення комплексної безпеки дипломатичних установ України за кордоном: Наказ Міністерства закордонних справ України від 11.07.1995 р. № 1041 // Право і практика. – 2008. – № 19. – Стр. 73.
6. Ранних А. Безопасность дипломатов / А. Ранних // Международная жизнь. – 1999. – № 7. – С. 79-83.
7. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 р. №661-IV, з наступн. змін. та доп. // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 27. – Ст. 208.
8. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII, зі змін. та доп. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
9. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 1 грудня 2005 р. № 3160-IV, з наступн. змін. та доп. // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 8. – Ст. 94.
10. Право зовнішніх зносин: збірник документів / [упоряд. Ю.В. Алданов, І.М. Забара, В.І. Резніченко]. – К. : Промені, 2003. – 784 с.
11. Матюхіна Н. П. Приватний сектор безпеки США: шляхи розвитку та реалії сьогодення : монографія / Н.П. Матюхіна. – Харків : Юрайт, 2013. – 280 с.

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ GROUNDS AND PREREQUISITES FOR THE EMERGENCE OF INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY

Чехович Т.В.,

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри конституційного та адміністративного права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Стаття присвячена визначенню проблемних питань виникнення міжнародно-правової відповідальності на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.

Ключові слова: відповідальність, міжнародно-правова відповідальність, підстави виникнення відповідальності, процесуальні підстави міжнародно-правової відповідальності, міжнародні правопорушення.

Статья посвящена определению проблемных вопросов возникновения международно-правовой ответственности на современном этапе развития международных отношений.

Ключевые слова: ответственность, международно-правовая ответственность, основания возникновения ответственности, процессуальные основания международно-правовой ответственности, международные правонарушения.

The article is devoted to identification of difficulties of the international legal responsibility at the present stage of international relations.

Key words: responsibility, international legal responsibility, grounds of responsibility, procedural grounds of international legal responsibility, international offenses.

Постановка проблеми. Сучасні міжнародні процеси інтеграції та глобалізації вимагають вдосконалення правового забезпечення в усіх сферах міжнародних відносин. Однією з важливих проблем сучасного міжнародного права є розуміння передумов та підстав виникнення міжнародно-правової відповідальності суб'єктів міжнародного права за міжнародно-протиправні діяння. З кожним роком вона набуває все більш важливого значення та вимагає на-

гального правового вирішення в умовах сучасного реформування міжнародних відносин.

Значення міжнародної відповідальності пояснюється тим, що вона сприяє єдності та організації системи міжнародного права, свідчить про належний рівень її розвитку. Слід зазначити, що роль інституту міжнародно-правової відповідальності стає важливою й для Української держави, оскільки саме сьогодні визначаються та встановлю-